

Good Day Today

David Lynch in glasbeni videospot

Matic Majcen

Minila so že dobra 4 leta, odkar je David Lynch z *Notranjimi zadevami* (Inland Empire, 2006) nazadnje posnel celovečerni film – in glede na njegov idej polni značaj je težko verjeti, da bi ves ta čas popolnoma miroval. In tudi ni. Med »stranskimi projekti«, kot so razni kratki filmi tipa *Lady Blue Shanghai* (2010) za podjetje Dior, spletno serijo *The Interview Project* (2009), da ne omenjamo njegovih meditacijskih in meteoroloških aktivnosti, pa se je ob koncu minulega leta lotil še enega zanimivega projekta, ki je požel precej pozornosti med oboževalci. **Kultni cineast je objavil razpis oziroma spletno tekmovanje, preko katerega je izbral najboljši videospot na podla-**

go njegovih komadov *I Know in Good Day Today*. Kandidati so imeli tri tedne časa, da so na spletni strani genero.tv objavili svoje prispevke, nakar je izmed 10 finalistov Lynch sam izbral dva zmagovalca, po enega za vsako pesem.

Ta projekt seveda ni Lynchevo prvo sočlenje s formo glasbenega videa. Bližnje srečanje se je začelo daljnega leta 1982 med *Človekom slonom* (The Elephant Man, 1980) in *Dune* (1984), ko je posnel kontroverzni videospot za pesem *I Predict* ameriškega dua Sparks. V njem je Lynch na trak zajel klaviaturista skupine, Rona Maela, preoblečenega v izzivalno žensko opravo med plesanjem striptiza v nekem zaniknem strip klubu. MTV je takrat ta video črtal s svoje predvajalne liste, a ne zaradi kakšne Lyncheve poteze, temveč zaradi Maelovih brk, ki so s svojo značilno obliko dajala precej neposredno referenco na lik Adolfa Hitlerja. Glede na to, da Ron Mael tako ali tako velja za nekakšnega »Dr. Strangelovea« popularne glasbe, se poveza s »čudakom« Lynchem vsaj ni zdela tako zelo napačna.

V devetdesetih se je podpisal pod dva videospota iz lastnih filmov. Najprej pod filmsko verzijo videa *Wicked Game* (1990) Chrisa Isaaka, kasneje pa še pod tistega za pesem *Rammstein* (1995) istoimenske skupine. Oba sta bila vendarle bolj ali manj zapolnjena s posnetki iz filmov *Divji v srcu* (Wild at Heart, 1990) pri prvem oziroma *Izgubljeni cesti* (Lost Highway, 1997) pri drugem in ju težko opišemo kot samostojni deli v polnem pomenu besede. Mnogo kasneje je nazadnje leta 2009 posnel še animirani videospot za Mobyjevo pesem *Shot in the Back of the Head*, precej temačno ter preprosto animacijo, ki se izmed vseh naštetih še najbolj približa njegovemu značilnemu avtorskemu slogu, ki ga je skozi leta tako razvpito vikorporiral v svoje filme.

Ko potegnemo črto nad omenjenim, velja izreči opazko, da če imajo naštetih videospoti kaj skupnega, je to verjetno njihov

Good Day Today

Good Day Today

bežen in mimoidoč izgled, ki daje slutiti, da se njihov avtor ni ravno dolgo zadrževal pri njih, niti niso bili deležni kakšne poglobljene konceptualne zasnove. Res je sicer, da predvsem Lyncheva krajša filmska dela večkrat krasi določen flegmatizem, ki je povezan s prostim in naključnim umskim asociiranjem in ki je tudi eden osrednjih razlogov za unikatnost njegovega dela nasploh. Pa vendar je ta meja med ustvarjalnostjo in malodušnostjo precej spolzek teren, ki pa se ga, in to je potrebno poudariti, v celovečernih filmih praviloma izogiba.

Kakšen je torej David Lynch kot glasbenik? V skladu s prejšnjim odstavkom tudi *I Know* in *Good Day Today* ne izražata ravno presežnega intelektualnega vložka, prej dajeta vtis kakšnega pristočnega poi-gravanja z domačo glasbeno opremo. Obe vsebujeta močno procesiran, skorajda neprepoznaven Lynchev vokal, ki bi morda lahko našel svojo nišo v manj izpostavljenih glasbenih diskurzih elektro, underground in alter scene.

Na tekmovanje za videospot se je prijavilo okrog 450 udeležencev, ki so upali, da bo prav njihov izdelek »požegnal« veliki režiser, jim dodelil 2000 funtov nagrade in seveda odobril njihov izdelek kot uradni videospot za eno izmed pesmi. Med 20 finalistov jih je bilo največ iz Francije, ZDA, Švedske in Velike Britanije – precej zanimiv podatek v luči dejstva, da naj bi internet ravno preko takšnih »globalnih« tekmovanj pojmovali kot orodje globalne emancipacije nepriviligiranih držav. V tem primeru je razpis nasploh v veliki meri izkazal neuravnoteženost globalne zastopano-

I Know

sti – in čeprav je bilo med udeleženci najti tudi kandidate iz Južne Amerike ali Vzhodne Evrope, so se v ospredju znašli tisti, ki jih zaradi boljše tehnične opremljenosti krasijo bolj spolirani vizualni prijemi, že v izhodišču privilegij zahodnih držav.

Lynch je na koncu za pesem *I Know* izbral videospot 28-letne Izraelke Tamar Drachli, ki je snemala na Canonov fotoaparat 7D. Gre za narativni videospot z zgodbo o moškem, ki pred TV-sprejemnikom prek daljinskega upravljalca usmerja pot svojega dekleta. Z metaforo filmskega ustvarjalca in tudi po temačni atmosferi v misel kaj hitro priključne nekaj motivov iz *Izgubljene ceste*. Na drugi strani je za *Good Day Today* izbral malce kompleksnejši prispevek Arnolda de Parscaua, 22-letnega Francoza, ki je za snemanje uporabil Canonov 5D. Videospot prikazuje večer med zidovi disfunk-

cionalne družine in ga preko morastega vzdušja krasi tudi sanjska logika, ki zakoliči nadrealistični značaj izdelka. S tem tudi ta izdelek močno spominja na še en Lynchev film, *Eraserhead* (1976). Še več, rečemo že skoraj lahko, da gre po narativnih in vizualnih prijemih za tipično lynchevski izdelek, ki bi referenco na tega filmarja brez truda podal tudi izven konteksta tega tekmovanja. Prav zanimivo torej, da je David Lynch za zmagovalca izbral videospota, ki sta, čeprav gre za zelo zanimivi deli, vendarle v veliki meri imitirala njegov slog, ne pa kakšne druge prispevke, ki bi dejansko ponudili nekaj drugačnega ter slavili ustvarjalnost ter idejno in kulturno raznolikost spletnih uporabnikov. Lahko se vprašamo, kaj je Lynch s tem projektom pridobil? Ali pomembneje, kaj je z njim sploh iskal? Ideje, ki so bolj lynchevske od Lyncha samega? Občutke narcizma ob gledanju imitacij lastnega avtorskega podpisa? Preden bi z ugibanji šli predaleč, raje ugotovimo, da v skladu s tem, kar nam sporoča zgodovina Lynchevega spogledovanja z glasbenim videospotom, le-tega očitno pač pojmuje zgolj kot obstransko dejavnost, poligon majhnih eksperimentov, kot pa da bi se resno zavedal njegove samostojnosti kot vizualne forme in predvsem njegovega izraznega potenciala.

Na koncu velja kljub temu poudariti, da je tekmovanje kot celota vzpodbudilo nastanek lepega števila ustvarjalnih in dovršenih prispevkov, kar jih je bilo moč v zadnjem času videti v svetu glasbenega videa, in prav lahko se zgodi, da bo ta projekt v bližnji prihodnosti vzpodbudil še vrsto podobnih.

I Know